
NİKOLİÇ'İN SEÇİMİ VE TÜRKİYE - 29 MAYIS 2012

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

Dr. Erhan Türbedar, TEPAV Dış Politika Analisti

AVİM, 29 Mayıs 2012

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Tomislav Nikolićin Sırbistanın yeni cumhurbaşkanı olarak seçilmesini tebrik ederek, Türkiye ile Sırbistan arasındaki ilişkilerin bundan sonra da yüksek düzeyde kalmasının faydalı olacağını belirtti. Gül ayrıca, Nikolićin döneminde de Sırbistanın Balkanlarda barış ve istikrara katkılar sağlamasını ve ABye üyelik sürecini sürdürmesini beklediğini ifade etti. Türkiye'nin Belgrad büyükelçisi Ali Rıza Çolakın da Nikolići ziyaret ederek tebrik ettiği belirtiliyor. Nikolići geçmişteki aşırı milliyetçi duruşuyla hatırlayan Türkiye medyası ise, Nikolićin seçiminin genel olarak Balkanlar siyasetine bir belirsizlik getirdiği görüşünde.

Kurucusu Tomislav Nikolićin olduğu Sırp İlerleme Partisi (SNS) Başkan Vekili Aleksandar Vučić Anadolu Ajansına yaptığı bir açıklamada, partisinin Türkiye ile Sırbistan arasında iyi ilişkiler sürdüreceğini, ayrıca iki ülke arasında imzalanan bütün anlaşmalara riayet edeceğini söyledi. Ne var ki Bosna-Hersek'te yayın yapan BN televizyonunun Puls isimli programına 25 Mayıs tarihinde konuk olan Nikolić, Türkiye'ye ilişkin daha farklı açıklamalarda bulundu. Sırbistanın eski Cumhurbaşkanı Boris Tadićin Türkiye ile geliştirdiği iyi ilişkileri sürdürüp sürdürmeyeceğine dair soruya Nikolić Ankara açısından düşündürücü nitelikte bir cevap verdi. Türkiye'yi kastederek, yabancı ülkelerin Sırbistanda yatırım yapmalarına, yardım etmelerine ve gelir elde etmelerine karşı olmadığını belirttikten sonra, Nikolić, hiç kimsenin Sırbistan üzerinde siyasi etkinliğinin olamayacağını, ayrıca Sırbistanı dış siyasi etkilere koruyacağını ifade etti.

Aslına bakılırsa, Sırp İlerleme Partisi Sırbistanda hükümet ortaklarından biri olmadığı sürece, Nikolićin dış politikadaki etkinliğinin oldukça kısıtlı kalacağı söylenebilir. Ancak, Nikolićin tutumu ülkesinin genel imajına olduğu gibi, Ankaranın geliştirdiği Üçlü Balkan Zirvesine de doğrudan etkileri olabilecektir. Türkiye, Sırbistan ile Bosna-Hersek cumhurbaşkanlarının katılımıyla gerçekleşen Üçlü Balkan Zirvesine karşı Bosnalı Sırpların lideri Milorad Dodik son derece olumsuz bir tavır içindedir. Oysa BN televizyonundaki konuşması esnasında Üçlü Balkan Zirvesine de değinen Nikolić, Dodik'e göre Sırp Cumhuriyeti için iyi neyse, söz konusu zirveye karşı ona göre tavır geliştireceğini söyledi. Dahası Sırbistanın, Bosna-Hersek'te savaşı sona erdiren Dayton Barış Anlaşmasının garantör ülkesi olduğunu hatırlatan Nikolić, söz konusu garantörlüğe ilişkin ilginç bir yorumda da bulundu. Nikoliće göre Sırbistan, Bosnalı Sırpların entitesi olan Sırp Cumhuriyetinin garantörüdür ve bu yüzden Belgrad Sırp Cumhuriyetinin istediklerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olmalıdır. Nikolić Sırp Cumhuriyetini, Bosna-Hersek'in diğer yarısından daha fazla sevdiğini de söylemekten kaçınmadı.

Geçmişteki siyaseti dikkate alındığında, Nikolićin Sırp Cumhuriyetine ve Kosovaya sahip çıkan ifadeleri şaşırtıcı sayılmaz. Türk medyası da bu tür açıklamalara şaşırmamakla birlikte,

genel olarak Nikoliće bir şüpheyile yaklaştığı ortadadır. Her şeyden önce Nikolićin cumhurbaşkanlığı seçimini kazanmasından sonra, Türk medyasında Nikolićin geçmişte radikal görüşlere sahip olduğu ve bazı yakın dostlarının savaş suçlarından dolayı yargılanmakta oldukları hatırlatıldı. Diğer taraftan Nikolićin Balkanlar açısından hem bir umut, hem de bir endişe kaynağı olduğu belirtilerek, Nikolićin siyasetinin, eski Cumhurbaşkanı Boris Tadićinki kadar tahmin edilebilen bir siyaset olmayacağını altı çizildi.

Türk medyasında Balkanlardaki Nikolić belirsizliği vurgulanmış olmakla birlikte, Nikolićin AB aleyhine olacak şekilde Rusyayla yakınlaşmayı tercih edip etmeyeceği de sorgulandı. Nikolićin Sırbistanın ABye üyelik sürecini sürdüreceği yönündeki vaatlerine temkinli yaklaşan Türk medyası, Sırbistanın yeni cumhurbaşkanının AB ile Rusya arasına sıkışmış ulusal çıkarlara sahip olduğu yönünde kanaatlere yer verdi.

Yıllar sonra Sırbistanda yönetimin bir parçası olmayı başaran Nikolić ve yandaşlarının tam bir yol ayrımında bulundukları söylenebilir. Önümüzdeki süreçte ya gerçekten değiştiklerini ispatlayacaklar, ya da kirli geçmişleriyle anılmaya devam edeceklerdir. Aslında Sırp aşırı milliyetçileri arasında cesur bir şekilde değişim başlatan Nikolić, hem Sırbistan hem de bölge ülkeleri açısından bir fırsat olabilir. Bu fırsatın hayat bulabilmesi için ise, geçmişin gölgesine çok fazla kapılmadan, Nikoliće bir şans tanınmalıdır.

Kaynak/Source: